

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Pavli Fvschi Episcopi Sarnensis De Visitatione Et
Regimine Ecclesiarvm. Libri Dvo**

Fusco, Paolo

Romae, 1616

De Ecclesiis Collegiatis. Cap. Primvm.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61768](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61768)

P A V L I
F V S C H I
 E P I S C O P I
 S A R N E N S I S
 D E V I S I T A T I O N E
 E T R E G I M I N E
 E C C L E S I A R V M.

Liber Secundus.

DE ECCLESIIS COLLEGIATIS.

CAP. PRIMVM.

S V M M A R I V M.

1 Eformationis ordo qui fit. 2 Regula Ecclesie collegiatae qua fit. Ex quibus cognoscatur, nu. 3. Ex quibus fit collegiata, nu. 4. Et quid hodie si est destituta collegio, nu. 5. 6 Episcopus an possit ecclesiam non collegiatam facere collegiatam. 7 Collegia, capitula, monasteria an differant. 8 Ecclesia ex parochialibus possunt fieri collegiatae. 9 Ecclesia collegiata an veniat appellatione parochialium. 10 Ecclesia collegiata, quomodo, & quando dicatur curata.	11 Ecclesia conuentualis an comprahendat collegiatam. 12 Ecclesia collegiata ad quod tenetur episcopo. 13 Capella an possit effici collegiata inuito patrono. 14 Rector ecclesie collegiatae an debeat esse sacerdos, & residere. Et in alios habeat iurisdictionem, num. 15. 16 Electio, & confirmatio capellarum Ecclesie collegiatae ad quem spectet. 17 Clerici quos debent institui in ecclesia collegiata. 18 Collegium an possit institui a duobus canonicis.

Vniuersitas potest in vna conseruari. eod. num.

19 *Visitatio ecclesie collegiate in qui-*

bus consistat.

10 *Ecclesia collegiata potest sibi facere statuta.*

SUPERIORI libro de Ecclesie cathedralis visitatione ad plenum dictum est, ab ipsa, ordinem accipiendo, iuxta formam traditam, in cap. Romana, §. fin. de censib. lib. 6. † Vt reformationis, & morum correctionis norma a maioribus ad alios principium habeat. Vt dicitur in c. 1. in princ. de reform. sess. 6. Conc. Trid. Cum episcopus dicatur caput, clerici membra, episcopus, & capitulum vnum corpus, c. nouit de his, que fiunt a pael. Et sicut in vno corpore plura membra habemus, & ipsa non eundem actum exercentia. ad Rom. cap. 12. de hæret. c. cum ex iniuncto. §. sicut, ita, & in ecclesia, quæ corpori assimilatur, plura sunt membra per diuersa officia distincta, c. singula. 89. distin. & conuenit quippe, vt episcopus, quod alijs ordinat, ipse primum obseruet, sicuti Seuerus, & Antoninus Imperatores sæpe rescripserunt, quod licet essent soluti legibus, volebant tamen legibus viuere. in §. fin. instit. quib. mod. testa infirm. Vnde ad aliarum ecclesiarum visitationem procedendum est, in quibus maxima profecto erit episcoporum in his periculosis temporibus diligentia, propter abusus in pluribus exortos, & mores deprauatos, & inueteratos, dimissamq. ecclesiasticam disciplinam, vt hoc reformare sit præcipuum virtutis opus, & quod est scandalum, inferens, rescindatur, alias. *Frustra extra ecclesiam positus relinimus. Si ab his, qui intus sunt,*

in eis, quos decipiunt vulneramur. Inquit, Leo Papa, transumptiue in cap. illud. quæst. 3. quare merito ad ecclesias collegiatas oculorum actus dirigenda est: in quibus sunt aliqua videnda. † Et primo quid sit ecclesia collegiata, & quæ sit, vt sciat episcopus, seu alius visitans inquirere, & prouidere, quæ oportuerit inquiri, & prouideri. Est enim ecclesia collegiata certo numero clericorum, siue canonicorum ordinata, vt ad minus tres sint, dicit glo. ad quam continuo fit remissio. in cap. nobis. de iur. patron. attendendo priuilegium, si q. est, vel sit fundatio ipsius. Et potest esse collegiata actu, & habitu, simul, & habitu tantum. Primo casu, quia sit priuilegiata, & ordinata, & hodie extat, sunt canonici, adsunt parochiani. Secundo vero casu, scilicet habitu tantum, quia licet. Primo hodie vero caret collegio canonicorum, vel morte, vel priuatione, & extinctione ipsorum. Cum deficientibus personis collegij, deficiat collegium. arg. gloss. in capit. licet canon. de elect. lib. 6. in verb. par. eccl. Sed tamen non desinit esse collegiata ecclesia, quia potest contingere succedere ipsas personas ad collegium seu ad seruitium, vnde idem iudicium faciendum est de vna, quod de alia, vt plene scribit Alexand. in consil. 34. viso puncto. lib. quarto in nouis. & dicimus habitum quotidie posse ad actum reduci. Doct. in cap. statutum. de elect. lib. 6. & in capit. deliberatione, vbi Dom.

Ant.

Ant. n. 12. de offi. leg. eo. lib. vbi quid
 inest actualiter, vel habitualiter, &
 hæc etiã sunt notanda adq. pro eccle
 sia curata actu, & habitu, vel habitu
 tantum, vt infra eod. lib. cap. 1. dice
 3 mus. † Et subdit Ioan. And. in alleg. c.
 nobis, cognosci ecclesiã collegiatam
 ex pluribus. Ex cõmuni sigillo, tracta
 tu in publico, cõmuni archa, cõmu
 niq. refectorio, & dormitorio, aut si
 pro tribus fuit dotata, nec sufficit plu
 res esse, nisi vnũ corpus faciant per sũ
 pradicta. Mil. ecclesia 2. vel ex parti
 culari institutione, vt ibi plures colle
 giatim resideat. Abb. eo. c. nobis. sequi
 tur Guid. Pap. decif. 278. incip. eccle
 sia collegiata. Roma. cons. 4. 6. quod
 inductum. nu. 9. cũ seq. cũ gl. in extra
 uag. suscepti regiminis. Ioann. 22. ne
 Sed. vac. lib. 3. Sed cum prædicta so
 leant variari, & aliqua nõ sint hodie
 adeo necessaria, vt alias nequeat esse
 ecclesia collegiata, ideo reducenda
 sunt ad tria sũm veriore opinionem,
 4 ex quibus ecclesia fit collegiata. † Et 6
 primo ex fundatione, quæ est effica
 cior causa, quia sic fuit fundata, vt ibi
 sint tres, vel quatuor, qui faciant col
 legium, collegialiterq. viuant, & est
 lex in primo rei statuta, secus si fue
 rit fundata pro vno sacerdote, & cle
 rico tantum, qui sit minister. iux. not.
 in cap. 3. de vit. & hon. cler. Secundo
 erit collegiata ex diuturna possessio
 ne gerẽte se pro ecclesia collegiata,
 in omnibus actibus facere ecclesiam
 collegiatam: tunc quousque contra
 rium nõ probetur, durabit in posses
 sione, & ecclesia collegiata, conformi
 decisione data, in c. cũ venissent
 in sui conclusione, de Instit. & tunc
 præsumitur sic fuisse ex supradictis.
 arg. not. in c. dilecta, de excels. prælat.

gl. in c. statutum de elec. li. 6. Vltimo
 est dare modũ facere ecclesiam col
 legiatã, per vim priuilegij, q̄ ita fit. c.
 1. 11. q. 1. de quo inf. n. 6. cũ alijs, quæ
 dicũt doc. in eisdẽ locis. † Vnde con
 cludendum est secundũ allegatã gl.
 q̄ ecclesia actualiter olim collegiata
 & hodie per mortem collegio desti
 tuta, remanet nihilominus collegia
 ta, et statuta de ecclesia collegiata ad
 ipsam locũ habent. eod. c. statutũ, per
 gloss. & pulchre Fel. in. c. accedentes
 col. 1. de præscriptio. Sed est satis du
 rum in una fieri eã considerationem,
 quando habitũ tantum, ac si in actu,
 vel si est timor nunquã recuperandi
 collegium, vt de curata dicemus, i
 deo aliud in practica est faciendum,
 iudicium circa conseruationem, &
 existentiam, sed sufficiat, quod com
 modius fieri potest, nec eadẽ sunt fa
 ciendæ in ordinationes, sed conser
 uanda quæ sunt in esse, & quando
 contigit illud fieri, possit ad suum
 statũ reduci. † Et quod dicitur de pri
 uilegio. facit ad q. Si episcopus, per
 suũ priuilegium possit facere eccle
 siã de non collegiata, collegiatam,
 & sic de non esse ad esse. si loquimur
 de Summ. Pontifice, potest quando
 cumq. & quomocumq. vult: quia
 suprema eius potestas, in extrauag.
 vnam sanctam, de maior. & obed. Si
 de episcopo, secus, nisi vocatis illis,
 quorum interest, de maio. & obed. c.
 inter quatuor, vbi esset procedere si
 ne citatione, & causæ cognitione, &
 de facto, gl. ibi. & laici, aut alij præten
 dẽtes retraherẽtur ab ecclesiarũ ædi
 ficatione. Si tñ ecclesia libera esset, &
 patitur ex sui magnitudine, & reddi
 tum amplitudine, talem statim po
 test facere collegiatã, argum. a contr.
 eius.

eiusd. tex. c. omnes basilicę, 11. q. 3. 16.
 q. 8. c. oēs. Nec tamen displicet opi-
 nio Rebuffi negantis posse per epi-
 scopum, sed per solum Summū Pon-
 tificem in pract. benef. 7. part. tit. de
 erect. in colleg. fol. 231. quod tutius
 videtur. † Nec vnum sunt Collegia,
 Capitula, & Monasteria, idē Rebuff.
 super constit. Franc. lib. 2. de lib. bap.
 gl. 2. vers. 3. per sui materiam, per ca-
 pitulum c. Sanctę crucis, de rescript.
 Quē tex in dubio vertente in facto,
 diximus procedere in receptione fa-
 cienda, quę consistit in facto, non
 de ea, quę dicitur iuris, cum cadat
 inter vtramq. differentia Staph. de
 grat. expect. form. 5. nu. 13. vbi ponit
 alias quatuor differentias, & not. hęc
 nomina, Collegium, Capitulum, Mo-
 nasterium, esse nomina collectiua, 9
 quia vnumquodq. significat multitu-
 dinem, per doct. Bal. in l. si. C. de im-
 pub. Fel. & alij, in eod. c. capitulum
 sanctę crucis, vbi de Collegio, & Cō-
 uentu denotante non solum fratū
 congregationem, sed plerumq. gene-
 rale concilium: De Concilio, Cœtu,
 & Conuentu, in c. 1. 15. dist. 8. syno-
 dus de quibus non modo, sed de ip-
 sa collegiata, sequendo claritatē in-
 loquendo. Quia claritas est de essen-
 tia legis c. erit autem lex. 4. dist. Fel. in
 proœ. decret. col. 1. † Et cum plus sit
 ecclesiam esse collegiatam, non am-
 bigitur, quin ex parochiali possit fie-
 ri collegiata ecclesia, per not. in cap.
 statutū, de elect. lib. 6. & fortior sit an-
 nexio: Dicūt. n. ibi Doct. quod colle-
 giata parochialis maior est, quā sim-
 plex parochialis. Vnde dispositum in
 c. licet canon. eo. tit. non procedit in
 ipsa, qñ parochialis est accessoria ad
 collegiatā, Dom. ibi. n. 3. ad quod di-

xit Ioan. Andr. Quod multi habentes
 ecclesia parochiales, procurauerūt eas
 fieri collegiatas, vt pœnam eiusd. tex.
 c. licet canō euaderent: quamuis eos
 propter reseruaciones penituerit. (Et
 hoc reformandū erat in ecclesia no-
 stra Rauellensi, pro ecclesia sancti Io:
 Baptistę de Thoro, quam, & diuitē
 tenent multi, nec, vt parochialem,
 nec vt collegiatam, cum sit in nume-
 ro propter seruientes, & Pius III.
 in vna sua institutione facta præsen-
 ti possidenti in medietate, dicat soli-
 tum serui per plures, vt exinde ar-
 guat collegiatam, ideo pro vltima re-
 seruauimus, quod imperfectum re-
 mansit, vt D. Scattarectica noster suc-
 cessor potuerit supplere, si ad id men-
 tem vertit, pro reformatione, q̄ ad
 oculos patet.) † Ex quo notanter eli-
 citur appellatione ecclesię parochia-
 lis non contineri ecclesiam collegia-
 tam, gl. not. in eo. c. statutum, iuncto
 c. licet canon. quam singu. dicit Gul.
 Bened. de homic. num. 11. Idq. aduer-
 tere debent omnes Prelati, in edictis,
 & monitionibus, quod primum ex-
 primant ecclesias collegiatas, demū
 parochiales, & in Conc. Triid. sess. 6.
 de refor. c. 4. dicuntur ecclesię colle-
 giatę post cathedrales maiores, quod
 facit ad multa, quę quotidie eueniūt.
 Nec præiudicium alijs fieri debet.
 Nec mutanda sunt, quę antiquam,
 & certam habuerunt interpretatio-
 nem l. minime, ff. de leg. ad quam vi-
 deto Bal. conf. 473. circa quęst. præ-
 cedentem 2. col. 5. vol. Carol. Ruin.
 10 conf. 110. vol. 5. † Insuper hoc no-
 men collegiata ecclesia compræhen-
 dit tam quę est in actu, quā quę est
 in habitu per supradicta, & Alex. co.
 conf. 74. licet frequētius vtrumq. re-
 quiratur,

quiratur, & actus, & habitus. Barbat. conf. 16. n. 6. lib. 1. nāq. aliud iudicā, qñ longo tpe se gesserit, tamquā nō collegiata. Per. de Anch. conf. 16. in princ. sicut de contrario diximus supra nu. 4. qñ pro collegiata se gessit. q̄ cum raro eueniat, non mirū si particularis non adest decis. in auth. vt fin. prohib. matt. post med. ex edicto Celsi Iurisc. hb. 17. ff. de leg. 1. nam ad ea. cum in utroq. vere non possit adaptari eadem ratio, per dicta per doct. in alleg. c. canonum statuta. Quia, *Quod raro fit, non respiciunt legulatores, nec intuu digna sunt, que raro fiunt.* l. antiqui, circa finē. ff. si pars hær. pet. extra illud in ore omnium. *Omne rarum carum.* §. quanta cunq. in auct. de conf. c. legimus in Isā. 93. dist. gl. in extrauag. 10. 22. cum ad sacrosanctā §. circa. in verb. rationabilibus. de sent. excom. † Et prædicta de ecclesia collegiata, cū nomina mus ecclesiā conuētuale, extendimus q̄ etiam dicatur collegiata. gl. in eod. c. nobis. de iur. patr. & licet dictum sit supra nu. 7. non esse idem, tamen ex cōmunitate loquendi, Ecclesia collegiata, Cōuentus, Capitulum, Collegiū Vniuersitas, synonyma sunt, & appellatione conuēntualis, collegiata comprehendat. Roch. de Cur. in trac. iur. patr. in verb. ecclesia. 3. q. etiam quod non sit caput, q̄ non est de necessitate, namq. & vniuersitas potest esse sine capite. Innoc. in c. non ignores, de præb. Gem. eo. c. statutum. n. 4. † Sed tamen licet ipsa ecclesia collegiata dicatur priuilegiata a parochiali, tenetur tñ ad seruandam hospitatem, & pertoluenda iura episcopalia, vt charitatum subsidium, procuraciones, & simul. in c. conquerente, de offi. or

din. vt dixi latius in cōpend. iur. episc. 2 par. & est gl. in c. cum sit. de conf. eccl. vel alt. adducit tex. in c. de monachis, de præb. & c. 2. de suppl. negl. præl. quæ gl. tractat materiā, quæ sit dos cōpetens pro ecclesia collegiata ad minus pro duobus, vel tribus, & ad alia prædicta, & meminit Abb. ibi. in fi. nu. 4. & vide supra lib. 1. c. 21. nu. 11. & inf. c. seq. nu. 12. † Capella verò inuito patrono non potest effici collegiata. Abb. in d. c. nobis. Innoc. in c. postulasti. eo. tit. si aut patronus consensit, perdit ius præsentandi: sed retinet alia iura: stante tamē necessitate placet opinio do Ant. quā sequitur, et Abb. quod possit fieri collegiata inuito patrono, ex ea potissimū rōne quia patronus ex gratia habet ius patronatus in ecclesia, ideo quod est necessarium ecclesiæ, non debet patronus impedire, per iura adducta, alias procedat cōtraria opinio. iuxta tex. in c. ex insinuatione, de iur. patro. Est. n. iudicium patroni multum sequendū qui ita dilexit ecclesiam, vt ei bona sua cōferret. dixit in alio simili. gl. eo. tit. c. postulasti. & Couar. in prac. qq. c. 36. num. 10. † Et ex dictis supra nu. 8. cum seq. concluditur Rectorem ecclesiæ collegiatae non teneri se promoueri facere ad sacerdotium, quia cura non est pœnes illum, sed apud alios de collegio. ideo non ligatur cōstitutione tex. c. licet canon. de elect. lib. 6. Nec itē ad residētā iure Conc. Trid. indictam, de reform. sess. 6. c. 2. licet alij secus. sess. 14. eod. Conc. de reform. gen. c. 12. §. præterea obtinentibus. & ponit Roma. conf. 25. n. 3. Etiam quod sit ipse ecclesiæ collegiate vnita accessorie aliqua ecclesia parochialis. c. extirpanda. §. qui ve

rò. de præb. & sic potest esse Rector non curatus, licet cura sit annexa. faciet tñ per vicariũ in illa deferuiri, & not. expressè, q̄ non teneatur seruire. Mil. in verb. ecclesia vers. 16. nisi solitũ. obstaret, q̄a in claris esset q. licet Doc. diuersimode loquantur:

15 Sed tñ † habet iurisdictionem in alios de collegio. quia dicit Prælatus ipsius ecclesiæ not. in cle. 1. de elect. (licet tex. cũ gl. velit non venire appellatione p̄lati in cle. dudũ. §. ab olim de sepult.) Possidet dignitatẽ cũ iurisdictione. Punit cõtraueniẽtes & delinquẽtes in ipso collegio & de facto videmus in multis, quãuis nõ gñã liter. Facit ordines circa diuina celebrãda in ipsa ecclesia doc in c. cũ contingat de foro cõp. & ibi Abb. ad plenũ, & iurisdictionẽ fori p̄nitẽtialis in parochianos subiectos: Nõ tñ cognoscit de criminibus ipsorũ clericorũ collegiatorũ. quia solus ep̄s habet iurisdictionẽ. vt ibi not. oēs. & in c. cũ oēs. de constit. Abb. in c. edoceri de rescript. q̄ facit statuta etiã per modũ viuendi. notat Fel. in ipsomet

16 c. cum oēs. in fin. verbis. † Et ad ipsũ spectat confirmare clericos in beneficiis existentibus in ipsa ecclesia collegiata, siue in capellis. iux. notata in c. cum ecclesia Vulerana de elect. & c. postulati de concess. præb. Abb. in c. cũ contingat n. 32. de for. comp. notat Archid. in c. qñ. 24. dist. & in c. nullus circa medium. 16. q. 7. discurret Fel. in c. cũ venerabilis. nu. 37. de excep. & ibid. Abb. nu. 45. & collegium ipsum sibi eligit p̄latum, si p̄nes ipsum fuit solitum obseruari. idem in c. nobis alleg. n. 8. in c. 1. & 2. de elec. Quando vero habeat ius p̄sentandi, & cum quorum consensu. in c. ea

noscutur. nu. 1. de his, q̄ fiunt a præl. & hæc sunt not. quia in facto occurrunt propter differentias ordinariorum, & rectorum, obseruandum est tamen, qñ consuetudine solitum fuit episcopos expedire, & instituere, & non rectores. (Prout in ecclesijs collegiatis nostræ ciuitatis, & diocesis ab antiquissimo in omnibus est iurisdicctio p̄nes episcopum) id. n. obseruetur. arg. tex. Conc. Trid. sess. 25. de refor. gen. c. 8. hæc aut. Namq. cõsuetudo dat, & tollit iurisdictionem. in c. dilecti de arbitr. 9. q. 3. c. conquæstus. quod idem dicimus de examinatione, vt in ipsa ecclesia episcopus non ponat edictum, quamuis habeat examinare p̄ponendũ respectu curæ animarum, & hoc item varie obseruatur, nam vbi rectore conseruauerunt eorum iura, & in plurimis alibi perdiderunt, redactis omnibus ad iudicium episcopi, penes quem omnis suæ ecclesiæ est administratio.

17 Debent autem ipsa ecclesia collegiata tot clerici institui, quot commode sustentari possunt gl. in c. cũ. M. de constit. Abb. in c. 1. in princ. de instit. vt ad minus tres possint sustineri. doct. in c. 2. de suppl. negl. prælat. & si facultates non subsistant, nõ permittat superior inuitis ipsis de collegio aliquẽ intrare. Abb. in c. dudũ nu. 3. de p̄sump. quia *Non est bonum sumere panem de manibus filiorum.* Matt. c. 15. c. cum s̄m de præb. Quod hodie plurimum est attendendum, ne deficiat cultus diuinus propter penuriam vbiq. existentem, vt clerici exinde mendicare cogantur, contra dispositionem tex. Conc. Tri. sess. 21. de refor. c. 1. in primis verbis: ad primum ratio eiusdem Conc. Tri. ca. de

18. de sel. & tit. c. 4. † Sed an ipsum collegiū possit in duobus canonicis institui, per Barb. cons. 17. n. 1. vol. 1. ubi q̄ conseruat per duos, non tñ instituitur, nisi saltē per tres. & est bonū cons. in materia ecclesiæ collegiatę, & not. in alleg. c. nobis, & c. 1. de elect. q̄ p̄anes vnū potest remanere ius collegij. Quod, & de diuersitate, similiter dicimus, quia licet a principio non constituatur, euentu tñ t̄pis p̄ōt etiam in vno conseruari. l. sicut. §. in decurionibus. ff. quod cuius. vniuers. nomi. idq. considerasse in facto Conc. Neap. dicit D. Mari. Frec. patruus n̄r colēdissimus de subfeud. li. 2. 1. author. n. 30 f. 174. in 1. impræss. & dicit D. Ant. in c. 1. de elect. q̄ de iure canonico duo faciunt congregationem, sed tres necessarij ad collegium. † In omnibus p̄dictis collegiatis ecclesijs succedit episcopi visitatio, nō obstantibus exēptionibus, consuetudinibus, sentētijs, iuramentis, cōcordijs ex ḡnali decreto p̄fati Conc. Tri. sess. 6. de refor. c. 4. sess. 25. de refor. gen. c. 6. in prin. Ideo inquirendū est. Quis est ordo, an oēs exerceant curā in solidum, vel vnusquisq. certis diuisis diebus, nec est improbata hęc diuisio. Innoc. de p̄æb. c. nō ignores. Milis in verb. ecclesia. nu. 17. item q̄ electi, seu eligēdi sint viri idonei sciētia, & moribus, cle. 1. de ætat. & qual. item repetenda dicta supra de sacramentis, eorum retentione, & administratione, de libris, & alijs necessarijs, & cura, si est, non negligat, de officio dicēdo in choro, & quō de residētia collegiatorū. de plebe pascenda salutarib⁹ verbis, item de lectore, qñ sumus in insigni oppido. sel. 5. Cōc. Tri. de refor. c. 1. §. ecclesijs aut, & de alijs

prohibitis fieri, & teneri in ecclesia, vt iā dictū est, & de fidei professione, & quia sæpius rectores, & canonici ecclesiarū collegiatarū solēt, & quærūt statuere in iudicium ep̄i. † Examināda sunt statuta, si quær hēt, sicuti de statutis capituli dixim⁹ supra li. 1. c. 15. n. 28. Nāq. possunt facere statuta in ecclesia collegiata, & attēdi q̄ facit maior pars collegij. Doct. cōmuniter in. c. cum oēs de constit. & quær sint necessaria, & quær exorbitantia, & si sunt iusta, secundum illa episcopus iudicet, & determinet. ibidem per doct̄or. Hęc tamen statuta habent concernere modū viuēdi, & celebrādi in ipsa collegiata ecclesia, non aut̄ concernentia statum ecclesiæ, vt ordo debitus mutet̄, vel aliud, quod consensus episcopi requirat. & potest apponi p̄na. Card. in cle. fin. §. fin. de p̄ænis, sup. eo. nu. 15. Videatur de Archiuio, inuentarium contineat omnia bona, cōstitutio sit de distributionibus quotidianis, & quę de p̄cessi onib⁹ sepulturis, p̄ænis, alijsq. oibus dicta sunt, hic similiter examinent̄, si quær insuper desunt de cōsecratione, reconciliatione, & benedictione, suppleat ep̄s, ordinationes faciat, errantes corrigat, & infirma consolidet, q̄ fecerint oēs p̄fessionē fidei, sitq. in ipsa ecclesia collegiata cōstituta sedes p̄ ep̄o, vt supra alio libro est dictū, & ad illud de statutis dicit in Conc. Colo. sub tit. de Matr. c. 19. *Quod interdū statuta collegiatę ecclesiæ primato affectu cuiuslibet augētur, ac crescunt, & solēt plerūq. esse quā plurima, quę quæstū magis q̄ pietatē respiciunt, & ad inæqualitatem potius, quā æqualitatē faciāt.* Et c. 23. q̄ stante necessitate cōmuni dictæ.

dictæ ecclesiæ de communi contributione, et consulatur, & obseruando statutum conueniendi certis diebus ad ecclesiã cathedralem processionaliter, quod obseruetur, dummodo non diminuatur, nec relinquatur

cultus diuinus in ipsis collegiatis, & in multis est in festo patroni maioris ecclesiæ, (prout in nostra Sarnensi in die dedicationis Sancti Michaelis Archangeli,) & de alijs, quæ ex facto occurrunt.

DE ECCLESIIS PAROCHIALIBVS.

CAP. SECVNDVM.

S V M M A R I V M.

1	D ionysius Papa dimisit ecclesias parochiales.	16	Episcopus debet procurare reparari ecclesiam parochialem. Et ex quibus fructibus. nu. 17 & 18.
2	Parochia quid sit.		
	Fines parochie prescribi non possunt nu. eod.		Ecclesia vna parochialis potest alteri vniri nu. eod.
3	Ecclesia, vt sit parochialis requiritur auctoritas episcopi.	19	Vnio ecclesiarum diocesis spectat ad episcopum.
4	Ecclesia matricæ quæ dicatur. Et quæ baptismalis. nu. 5.		Papa vnit ecclesias cathedrales. num. eod.
6	Ecclesia, qualibet curata debet detinere sacramenta.	20	Parochiani tenentur subuenire eorum ecclesie pauperi.
7	Residentia est annexa ecclesie parochiali, & curata.	21	Parochie debent esse distinctæ.
8	Parochiale ius in quibus consistat.	22	Parochie possunt de nouo construï, vbi est populus numerosus.
9	Canonica portio debetur ecclesie parochiali.	23	Sacerdotes tot sunt constituendi in ecclesia parochiali, quot sufficiunt.
10	Ordo visitationis ecclesie parochialis qui seruari debet.	24	Parochia sunt construenda, vbi adhuc in ciuitate non sunt.
11	Ecclesia parochialis non debet esse in locis remotis.	25	Ecclesie parochiales debent conferri personis idoneis.
12	Ecclesia parochialis debet habere dotem competentem, & quantum.		Episcopus conferens ecclesias curatas indignis, qualiter puniatur. n. eo.
13	Ecclesia curata annexa beneficio simplici, quomodo iudicabitur.	26	Ecclesia parochialis debentur decime vbi multa de decimis.
14	Ecclesia non debet adificari intra parochiam.		Papa consulendus est in materia decimarum nu. eo.
15	Oblationes factæ capelle existenti intra parochiam cui debeantur.	27	Quarta funeralium, quando debentur ecclesie parochiali.

Curç